

Jh jke mokp & 7

आत्मकल्याण का मार्ग

vkp& Jh jkeykyth e-l k-

çdk'kd

Jh vf[ky Hkkjro"khz I k/kekxhztsu I ak
I erk Hkou] chdkuj ¼jkt ½

Jh jke mokp & 7

आत्मकल्याण का मार्ग

vkp; Jh jkeyky the-l k-

i Fke I Idj.k % tgykb] 2006 ½ 3100 i fr; k½
f}rh; I Idj.k % vi iy] 2011 ½ 1100 i fr; k½

(eW; %35@&)

vFkI g; kxh %

Mk- [kjkwtm (C.A.)

, oaherh d] eyrk t] ¼ xkjpk½ & bUnks

izk'kd %

Jh vf[ky Hkkjro"kh] I k/kekxh]t] I 2k
I erk Hkou] vkp; Jh ukus k ekx] Jh t] i h-th-dkyst dsl keu]

uks[kk jkm] xakk'kgj] chdkuj&334001 ¼ jkt-½

Oksu %0151&2544867] 3292177

QDI %0151&2203150

epid %

frykd fi lVx i x

ekgrk vLi rky dsikl] chdkuj

eks 9314962474@75

i dk' kdh;

'kkL-kK] r#.k ri Loh] i zkkreuk vkpk; Z i Øj 1008 Jh
jkeykyth e-I k- gØdexPN dsuoe~, oaije iØ; vkpk; Z i Øj
Jh ukukykyth e-I k- dsi êV/j gØ vki Jh I a e dsifr I tx]
vuq kkl u dsi cy fgek; rh , oa0; I uefDr I dkj Økfür ds
vnHkq i zkrk gØ bl h dsdkj.k vkt I kekekxhZ tØ I åk dh
; 'kdhfrZ pgfn'kk ea i Øy jgh gØ vkpk; Z Jh ukus'k us vi uh
fn0; nf"V I svpkp; Z Jh jkeykyth e-I k- dk p; u dj I åk dks
, d etar vkekjk i nku fd; kA

vkpk; Z Jh jke's'k ds i kou fopkj I Ei wkl ekt ea, d
vykfedd Økfür dk I pkj dj jgsgØ vki dsØkfürdkjh i Øpu
fu% ang vkt dsbl ; k eavR; r i kl fxd gØ I åk usvki ds}jk
i nÜk vksLoh i Øpu dks Jh jke mpkp ds : i eal dfyr
djusdk fu. k f y; kA rnuq kj Jh jke mokp i Øpu ekyk dk
; g 7okaHkkx vkrEdY; k. k dk ekxzvki ds gkFkk e a gØ ft I dk
; g f}rh; I dkj. k gØ bl i frd dsI elr i Øpu vkpk; & i Øj
1008 Jh jkeykyth e-I k- }jk t; i j pkrek e apkre k ds
vllrxk tutkxj. k grq i nku fd; sx; sFkA

i trfr Nfr dk I j{k. k egkJe. khjRuk Jh blædojth
e-I k- dsfunzkkud kj fondkh egk rho; kZ Jh I q 'ki Kkth e-I k-
usfd; kA I Ei knu grq [; kruke 'kCn f'kYih MKW vkn'kZ I DI sk
dk p; u fd; k x; kA

I e; i fjoju dsI kfk I åk us Jh jke mokp ds i dk'ku
dks uohu Lo: i nsu dk fu. k f d; kA ml h vuq i mijkDr
i frd dks JkB I kt&I Ttk dsI kfk i dkf'kr fd; k tk jgk gØ

bI i⁴rd ds i²dk'ku e³ gekjs I ⁵k d⁶ nkuohj]
'kkI ufu"B MKW [k⁷kCw t⁸u , o⁹Jherh d¹⁰eyrk xk¹¹pk] b¹²hk¹³
dk vFk¹⁴I gdkj grqvkxg jgk¹⁵A fuf' pr gh vki d¹⁶h 'kkI ufu"Bk]
I ei¹⁷kk , o¹⁸J¹⁹4k cst kM+g²⁰ I ²¹5k vki ds i²²fr gkfn²³d vkhk²⁴j
i²⁵Dv djrk g²⁶

e²⁷l ²⁸5k , o²⁹v i uh vkj I sbl i³⁰rd ds i³¹dk'ku e³²i R; {k
, oaijk³³k l g; k³⁴xh cusl eLr vRReh; tukadk vkhk³⁵j i³⁶Dv fd; s
fcuk ughajg I drk] ftuds l g; k³⁷x l sgh Hkkxhj Fkh dk; zI Ei lu
gks l dkA I Ei knu e³⁸vkpk; zI dj dse³⁹yHkkokdks l jf{kr j [kus
dk i w⁴⁰kz i⁴¹z kl fd; k x; k gSrFkkfi vKkurko'k ; fn dkbz-k⁴²V jg
xbZgksrksml dsfy; sge {keki kFkhZg⁴³

jktey pk⁴⁴fM+ k
I a kst d&l kfgR; i⁴⁵dk'ku I fefr
Jh v-Hkk- I k/ekxhZ t⁴⁶u I ⁴⁷5k] chdkuj

vFkZ l g; kxh i fjp;

Lokè; k; h] èkefu"B] dÙkD; ijk; .k] mnkjeuk Lo- iks
Hks ykyth tñ ,oa Jherh deyknøh xkjpk dh iksh rFkk MKW
egñedekj xkjpk ,oa Jherh dñ pyrk xkjpk dh bdyksh I q ekh dq
[kjkcw tñ ijk i frHkkoku ,oa icy i q "kkFkhz gñ Hkkfrdrk dh
pdcpk I snj jgdj cpi u l sgh vki dk eu i wkr; k vè; ; u dk; ke
eayxk jgk gsft l dsifj. kkeLo: i gh i trd dsifke i "B ij vi uk
uke vldr djok l dñ dñ [kjkcw tñ us 26 o"kl dh vYik; q ea
M.Com., C.A., Phd., DBF, CAIID, DISA., IFCI tñ smPp dñ Zi wkdj
fy; s gñ vki us ek 14 o"kl dh vYik; q ea 120ha d{kk i Eke l ph ea
mñkh. kl dh gñrFkk , e-dke- eaHkh vi uk uke i Eke l ph eantZdjok; k
gñ 26 o"kl dh vYik; q ea pkVMZ , dkmUVV vKQ bf. M; k] fnYih }jk
vki dks i jLÑr fd; k x; k gñ 'kñkf. kd vè; ; u ds l kFk gh [kjkcw
èkkfeld dk; keahkh xgu : fp j [krh gñ

MKW [kjkcw ds nknkth Lo- Jh Hks ykyth xkjpk ofj"B
Lokè; k; h Fk o"kkerd vki us Lokè; k; l ok, jnhA pkfj-k vkrkvadksHkh
vki us 'kkL-kh; o fglnh vè; ; u djok; k vki thon; k eaHkh fo'okl
j [krsFk vki vi us i kfjokfjd l nL; kads tñe fnu o i Hkqegkohj dh
t; flr ij xk; kadksvHk; nku nuseal fØ; jgrsFk

MKW [kjkcw dh nknkth Jherh deyknøh xkjpk /efu"B , oa
cPpkadks l q Ldkj i nku dju soyh vkn'kZekrk gñ vki ds cMs l q
Jh jktñedekj th xkjpk dbzo"kkel sv"Veh , oapkñl (Ñ". k i {k , oa
'kDy i {k) dk pkfogkj mi okl dj jgsqñ vki dh cMñ i èkoèkj Jherh
eekcky k xkjpk èkeñ Ruh Jh jktñedekj th xkjpk ds ekl [ke. k ri]
500 vñ; fEcy , oanksnks o"khñri dh Hk0; vñjkekuk dh gñ vki ds Nk/s
l q Jh ujñedekj th xkjpk dsekl [ke. k dh vñjkekuk , oadbzvBkbz
ri fd; sgñ vki dh èkeñ Ruh Jherh plædkirk ujñedekj th xkjpk us

eekpkyk xkjpk ekez Ruh Jh jktñedekj th xkjpk ds ekl [ke.k ri] 500 v; fEcy , oanksnko"khri dh Hk; vkjkekuk dh g vki dsNks/s I qek Jh ujñedekj th xkjpk dsekl [ke.k dh vkjkekuk , oadbzvBkbz ri fd; sg vki dh ekez Ruh Jherh plædkrk ujñedekj th xkjpk us dbz vkyhth] nks o"khri] mi e; ku ri dh vkjkekuk dh g Jherh deyknoh dh ieko/q; nkska l e; i frØe.k djuk] pkfogkj djuk] I fpr ty dke eau ysk vkn R; kx&i R; k[; ku djrh g Nks/h&Nks/h i ks-k; kHkh vkyhri] Kkui peh] rhFkdj dY; k.kd dh vkjkekuk djrh jgrh g bl i dkj Lo- Jh Hks ykyth xkjpk dk I Eiwz ifjokj ekefu"B g vki dsifjokj I sgh fontkh ri flouh I keoh Jh efgrkJhth] vpkp; ZHkxou-dspj. kka eanhf{kr g tks I efi z Hkkoka l s'kkI u dh I ok dj jgsg

Mkw [kjkcwdk fnukd 11 ekp] 2011 dks bllnks ds i frf"Br i fujokj Jh I qkhydekj th cl rhykyth nskygjk ds I qek Jh I ty tñ (nskygjk) ds l kfk foog I Ei lu g vka bllnks dsnskygjk ifjokj , d I fo[; kr] i frf"Br , oa ekefu"B i fujokj g I zk Mkw [kjkcw , oa fp- I ty th ds mTToy Hkfo"; , oa ekezksk ds mÙkjksk of 1/4 dh dkeuk djrk g

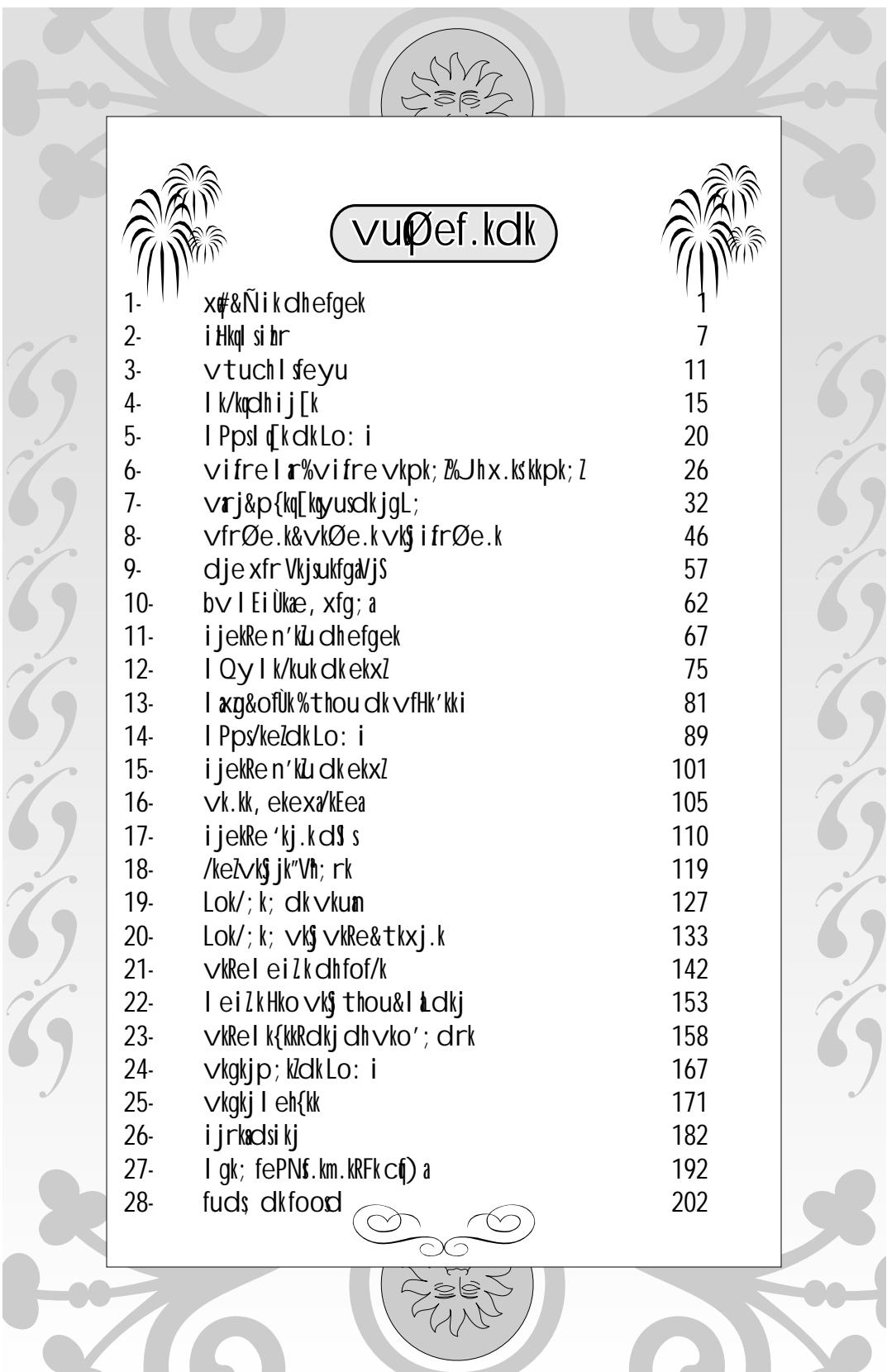
I h- - [kjkcwtsu (xkjpk) vpkp; ZJh ukukykykth e-l k- , oa ije-J 1/4s vpkp; ZJh jke sk dsegku 0; fDrRo , oavk; kfRed i opu I s xgjh i Hkkfor gSrfkk vpkp; ZJh dh vkkku prhZf'k"; k fontkh eekj 0; k[; ku h I keoh Jh foP{k. kkJhth e-l k- , oa Jh eDrkJhth e-l k- dh i j. kk I s tsu I kfgR;] 'kkL-kka , oa vpkp; ZJh jkeykyth e-l k- ds i opuka dks tul kekkj. k rd I yHk djkusgrqJh v-Hkk- I kekepxhZ tsu I zk dh I kfgR; I fefr dks vi uh I gefr i nku dh gsbl dsfy, I zk vki dk vkkhkh g

dbZ vkyhth] nks o"khri] mi è; ku ri dh vkjkekuk dh gä Jherh
deyknoh dh ieko/qj nkska l e; ifrøe.k djuk] pkfogkj djuk]
I fpr ty dke eau ysk vkn R; kx&i R; k[; ku djrh gä Nks/h&Nks/h
i ks-k; kJHkh vkyhri] Klui peh] rhFkaj dY; k.kd dh vkjkekuk djrh
jgrh gä bl i zdkj Lo- Jh Hks ykyth xkjpk dk I Eiwz i fjokj
èkefu"B gä vki dsi fjokj I sgh fonfkh r i flouh I keoh Jh efgrkJhth]
vkpk; ZHksou-dspj. kka eanhf{kr gä tks I efi r Hkkoka l s'kkl u dh
I ok dj jgsgä

MKW [käkcw ddk fnukd 11 ekp] 2011 dks bñhkä ds i frf"Br
i fjokj Jh I tkhydékj th cl rhykyth ns kygjk ds I qk Jh I ty
tñ (ns kygjk) dsI kfk foog I Ei lu gpk bñhkä ds ns kygjk i fjokj
, d I fo[; kr] i frf"Br , oa èkefu"B i fjokj gä I åk MKW [käkcw, oafp-
I ty th dsmttoy Hkfo"; , oa èkezksk ds mÙkj kÙkj of ¼ dh dkeuk
djrk gä

I h, - [käkcwtñ (xkjpk) vkpk; ZJh ukukykykth e-l k- , oa
i je-J ¼s vkpk; ZJh jkešk dsegku 0; fDrRo , oavkè; kfled i opu
I s xgjh i Hkkfor gSrFkk vkpk; ZJh dh vKKku prhZf'k"; k fonfkh eekj
0; k[; ku h I keoh Jh foP{k. kkJhth e-l k- , oa Jh eDrkJhth e-l k- dh
i j. kk I s tñ I kfgR;] 'kkl-kka , oa vkpk; ZJh jkeykyth e-l k- ds
i opukadks tul kekkj. k rd I gyHk djkus grqJh v-Hkk- I kèkèkxh tñ
I åk dh I kfgR; I fefr dks viuh I gefr i nku dh gsbl dsfy, I åk
vki dk vkhkjh gä

vuføef.kdk

1-	x#&ñikdhefgek	
2-	i Hkø si hr	7
3-	vtuch l seyu	11
4-	I k/kødh i j [k	15
5-	I Ppsl q[kdkLo: i	20
6-	vi fre l r%vi fre vpkp; ZJhx.kskkpk; z	26
7-	vrj&p{kq[kyusdkjgL;	32
8-	vfrØe.k&vkØe.kvkJ ifrØe.k	46
9-	dje xfr VkjukfgaVjs	57
10-	bv l Ei Ùkæ, xfg; a	62
11-	i jekRe n'klu dchefgek	67
12-	I Qy l k/kukdkkekxL	75
13-	I æg&ofùk%thou dkvfHk'kki	81
14-	I Pps/keZdkLo: i	89
15-	i jekRe n'klu dkekxL	101
16-	vk.kk, ekexa/kEa	105
17-	i jekRe 'kj.kd s	110
18-	/keZvkJk'Vh; rk	119
19-	Lok/; k; dkvkun	127
20-	Lok/; k; vkJ vkr&tkxj.k	133
21-	vkRe eizkdhof/k	142
22-	I eizkHko vkJ thou&l ldkj	153
23-	vkRe l k{kkrdkj dhvko'; drk	158
24-	vkgkj p; kldkLo: i	167
25-	vkgkj l eh{kk	171
26-	i jrkdsi kj	182
27-	I gk; fePNf.km.kRFk cf) a	192
28-	fud\$ dkfood	202